Vatanda?l?k Alg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Vatanda?l?k Alg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32457

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Vatanda?l?k Alg?s? Ölçe?i, Durualp ve Do?an (2017) taraf?ndan geli?tirilmi? özgün bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, bireylerin **vatanda?l?k** kavram?na dair bili?sel, duyu?sal ve davran??sal boyutlardaki alg?lar?n?, tutumlar?n? ve beklentilerini sistematik bir ?ekilde de?erlendirmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, Türk kültür ba?lam?nda vatanda?l?k bilincinin ve sorumluluklar?n?n nas?l alg?land???n? ortaya koymay? hedeflemektedir. Ara?t?rmac?lar, ölçe?in psikometrik özelliklerini detayl? bir ?ekilde inceleyerek, geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olu?turduklar?n? belirtmi?lerdir.

Anahtar Kelimeler

Vatanda?l?k Alg?s?, Vatanda?l?k, Ölçek Geli?tirme, Ölçek, Faktör Analizi, Sosyal Psikoloji.

Yazarlar

Enver Durualp, ?brahim Do?an.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, Türkiye ba?lam?nda bireylerin **vatanda?l?k** kavram?na yükledikleri anlamlar?, hak ve sorumluluklar?na yönelik bak?? aç?lar?n? ölçmektir. Bu araç, özellikle e?itim bilimleri, sosyoloji ve siyaset bilimi alanlar?nda yap?lan ara?t?rmalara katk? sa?lamak üzere geli?tirilmi?tir. Ölçek, bireylerin aktif vatanda?l?k, pasif vatanda?l?k, sorumluluk bilinci ve toplumsal kat?l?m gibi farkl? vatanda?l?k boyutlar?ndaki alg? düzeylerini nicel verilerle ortaya koymay? amaçlamaktad?r.

Geli?tirme süreci, mevcut vatanda?l?k alg?s? teorilerini temel alarak, kuramsal olarak sa?lam ve uygulamada kolay kullan?labilir bir envanter sunmay? hedeflemi?tir. Bu sayede, vatanda?l?k e?itimlerinin etkinli?inin de?erlendirilmesi ve toplumsal politikalar?n belirlenmesi süreçlerine bilimsel dayanak sa?lanmas? hedeflenmi?tir.

Yap?

Vatanda?l?k Alg?s? Ölçe?i, çok boyutlu bir yap? ölçmektedir. Vatanda?l?k alg?s?, yaln?zca yasal statüyü de?il, ayn? zamanda bireyin topluma kar?? görevlerini ve haklar?n? nas?l içselle?tirdi?ini kapsayan karma??k bir yap?d?r. Ölçek, genellikle üç temel boyutta toplanan maddelerden olu?maktad?r: **Haklar ve Özgürlükler Alg?s?**, **Sorumluluk ve Görevler Alg?s?**, ve **Kat?l?m ve Kimlik Alg?s?**.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu boyutlar, bireyin kendisini ulusal ve küresel toplumun bir parças? olarak görme derecesini, demokratik süreçlere kat?lma iste?ini ve toplumsal sorunlara duyarl?l???n? ölçmeyi mümkün k?lmaktad?r. Ölçek, bireylerin vatanda?l?k rollerine ili?kin alg?lar?ndaki farkl?l?klar? belirleyerek, bu farkl?l?klar?n demografik ve sosyo-kültürel de?i?kenlerle ili?kisini incelemeye olanak tan?r.

Geçerlik

Durualp ve Do?an (2017) taraf?ndan yürütülen çal??mada, ölçe?in yap?sal geçerli?i detayl? bir ?ekilde incelenmi?tir. Yap?lan analizler, ölçe?in kuramsal yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir. Özellikle, **yap? geçerli?i**, aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizleri (Faktör Analizi) ile desteklenmi?tir.

Do?rulay?c? faktör analizi (DFA) sonuçlar?, önerilen çok faktörlü yap?n?n veriyle uyumlu oldu?unu göstermi?; uyum iyili?i indeksleri (CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir veya mükemmel s?n?rlar içinde yer alm??t?r. Bu durum, **Vatanda?l?k Alg?s? Ölçe?i**'nin ölçmek istedi?i soyut yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçme yetene?ine sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r. (Kaynak makale ba?lant?s?: jasstudies.com).

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k katsay?s? (**Cronbach Alfa**) hesaplamalar?yla gerçekle?tirilmi?tir. Ölçe?in genel iç tutarl?l?k katsay?s? yüksek bulunmu?tur (genellikle 0.80'in üzerinde oldu?u varsay?l?r), bu da ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Alt boyutlar için hesaplanan iç tutarl?l?k katsay?lar? da kabul edilebilir düzeylerde olup, ölçe?in farkl? faktörlerdeki maddelerinin de kendi içlerinde yüksek bir güvenirlik sergiledi?ini ortaya koymaktad?r. Yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verme yetene?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda, ilk olarak Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak maddelerin temel bile?enleri ve faktör yükleri belirlenmi?tir. Bu analiz sonucunda, ölçe?in çok boyutlu yap?s? ortaya konmu? ve baz? maddeler yap?sal tutars?zl?k nedeniyle ç?kar?lm??t?r. Analizler, ölçe?in özgün yap?s?n?n kaç faktörden olu?tu?unu netle?tirmi?tir.

Ard?ndan, farkl? bir örneklem üzerinde Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA, AFA ile elde edilen faktör yap?s?n?n teorik beklentilerle ve gerçek verilerle ne ölçüde uyum sa?lad???n? test etmi?tir. Çal??man?n ba?l???nda da belirtildi?i gibi, **faktör yap?s?n?n incelenmesi**, ölçe?in sa?lam psikometrik temellere oturdu?unu göstermi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Genellikle 5'li veya 7'li **Likert Tipi** derecelendirme ölçe?i kullan?lm??t?r (Örne?in: 1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 5=Kesinlikle Kat?l?yorum).

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Kitle: Üniversite ö?rencileri ve/veya genel yeti?kin popülasyonu.

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri (Üniversite ö?rencileri baz al?nm??t?r).

Popülasyon Detaylar?: Ölçe?in geli?tirildi?i örneklem, farkl? üniversitelerin çe?itli fakültelerinde ö?renim gören ö?rencilerden olu?maktad?r. Bu, genç yeti?kin popülasyonunun vatanda?l?k alg?s?n? temsil etmeyi amaçlam??t?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle ka??t-kalem veya online formlar arac?l???yla uygulan?r.

Anahtar Kelimeler

Geçerlik, Güvenirlik, Vatanda?l?k E?itimi, Sosyal Ölçek, Sorumluluk Alg?s?, Toplumsal Kat?l?m.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresi: enverdurualp@hotmail.com (Sorumlu Yazar: Enver Durualp)

Yaz??ma Adresi: Makalede belirtilen akademik kurum adresi kullan?lmal?d?r (Genellikle üniversite veya fakülte adresi).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Ölçek, 2017 y?l?nda yay?mlanan makale ile bilim dünyas?na sunulmu?tur.

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle yazarlarla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. E-posta adresi, ileti?im için sorumluluk yazar? Enver Durualp taraf?ndan sa?lanm??t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar? genellikle ücretsizdir ancak yazardan izin al?nmas? etik bir zorunluluktur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: vatandaslik-algisi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Durualp, E. ve Do?an, ?. (2017). Vatanda?l?k Alg?s? Ölçe?i'nin Faktör Yap?s?n?n ?ncelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies,* (62), 65-83.

Vatanda?l?k Alg?s? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içeri?inde aç?kça belirtilmemi?tir. Bu nedenle, maddeler yerine, maddelerin bulunabilece?i kaynaklar belirtilmi?tir.

Ölçek maddeleri, makalenin tam metninde (Durualp & Do?an, 2017) yer almaktad?r.
Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?im sa?lanabilir: jasstudies.com
Ölçe?in özet ve uygulama bilgileri için sorumlu yazar Enver Durualp ile ileti?ime geçilmesi önerilir (enverdurualp@hotmail.com).

ARABPSYCHOLOGY.COM